

MAGYAR LAJKA

„Otthon” Irók és Hírlapírók Köre

BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.Director și redactor responsabil:
dr. Paál ÁrpádProprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de inscriere în Reg. Publ. periodice — Tri-
bunalul Bihor, secția III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938Primcolaborator: **dr. Gyáriás Elemér**

Ribbentrop német külügyminiszter hosszas megbeszélést folytatott a berlini japán nagykövettel az orosz-japán viszályról

Berlini magyarozat szerint nem volt szó német segítségnyújtásról

Párizsból jelentik: A Havas-ügynökség az „Asahi” című japán lap feltűnést keltő értesülését közli. Ezek szerint a berlini japán nagykövet háromórás tárgyalást folytatott Ribbentrop német külügyminiszterrel s a megbeszélésen megvitatták a szovjet-mandzsú helyzet alakulását. A japán lap szerint a külügyminiszter biztosította a nagykövetet, hogy Németország legteljesebb rokonszenvvel viseltetik Japán iránt a japán—orosz konfliktus minden további időszakában. A lap ezt a kijelentést úgy értelmezi, hogy a német rokonszenv nemcsak Japán erkölcsi támogatásából fog állni, hanem más segítségekből is és ezekre nézve Berlinben szintén megegyeztek.

A nagy feltűnést keltő hírt Berlinben megszorító magyarozat alá vették. Eszerint a berlini japán nagykövet és Ribbentrop német külügyminiszter találkozásáról illetékes német körökben kijelentik, hogy ez alkalommal a

távolkeleti általános helyzetet tekintették át, Németország azonban nem adott semmiféle biztosítékot egy orosz—japán háború setére. A német köröknek ez a nyilatkozata — jegyzi meg a Havas-ügynökség tudósítója, — azt mutatja, hogy Japán szeretné úgy feltüntetni a dolgot, hogy Németország részéről segítségre számíthat, viszont a német birodalom semmiképpen sem akar belekeveredni a japán—szovjet viszályba.

JAPÁN ATENGEDI CSANGKUFENGET?

Párizsból jelentik: Francia politikai körökben is elterjedt az a felfogás, hogy a japán kormány a béke fenntartására a legmesszebbmenő áldozatokat is hajlandó meghozni. Allítólag a japán kormány most már hajlandó elismerni az oroszoknak Csangkufenghez való jogait, ha az oroszok lemondanak ennek a határrésznek további katonai megerősítéséről.

A tokiói kormány engedékeny hangú közlést adott ki a moszkvai tárgyalásokról

Tokióból jelentik: A külügyminisztérium összegező közleményt adott ki a Litvinov és Sigemitsu közt lefolyt moszkvai tárgyalások eredményéről. Ezek szerint mindkét félnek egyformán erős óhaja az ellenségeskedések megszüntetése; de nem sikerült abban megegyezniük, milyen vonalra húzódjék vissza mindkét hadsereg, hogy a normális diplomáciai tárgyalások megkezdődhessenek. Japán hajlandó arra, hogy a csapatok vonuljanak vissza azokba az állásokba, melyekben július 11-én voltak, mikor t. i. egyik fél se foglalta el a vitás magaslatokat. Viszont a szovjet akkor hajlandó tárgyalni, ha a magaslatok a július 29-iki helyzet szerint visszakerülnek az ő hatalmukba.

A japán kormány közleményének tartalma és hangja azt a benyomást kelti, hogy a tárgyalások kikerülnek a mostani zsákutcából, s hogy a két kormány a vitás határpontok katonai ellenőrzését fenntartva, módot talál va-

lami fegyverszüneti formulára, mely megkíméli mindkét fél presztizsét.

AZ OROSZOK SZÉTBOMBÁZTAK EGY JAPÁN KATONASZÁLLÍTÓ VONATOT.

Tokióból jelentik: Az oroszok meg-megújítják támadásaikat a koreai helységeik ellen. Kedden újabb repülő-támadás történt Keiko koreai városka ellen, ahol a bombák husz házat romboltak össze.

Szintén kedden korán reggel az orosz tüzéség bombázás alá fogott egy északfelől érkező vonatot, mely japán katonaságot szállított. Az orosz bombák a japán katonaságot egy részét elpusztították. A halottak száma még ismeretlen.

KI TARTJA A CSANGKUFENG KÖRÜLI MAGASLATOKAT?

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” valószínűnek tartja, hogy az oroszoknak sikerült visszafoglalniuk a Csangkufeng körüli dombokat. Ezzel szemben a japánok fenntartják, hogy a dombok még mindig birtokukban vannak.

A kínai hadszíntéren erőteljesen folyik a japánok előnyomulása

Sanghaiból jelentik: A kínai hadszíntéren a japán fegyvereket siker kísérte. A japán csapatoknak sikerült elfoglalniuk Hankau első védelmi övét, Saho. Ezáltal a japánok számára szabad ut nyílt a Hankau előtti Wang-esu és Wu-csang felé.

A japán repülők kedden ismét hatalmas légitámadást rendeztek Kanton ellen. A városban a japán bombázás hatására egész házsorok dőltek romba. A halottak számát több százra becsülik.

Az angol módszer

(S. I.) — „A cseh ügyben bizonyára jó szolgálatot tehet egy angol gentleman...” — ezekkel a szavakkal bocsátotta utjára Halifax lord, az angol külügyminiszter Runciman lordot, aki azóta már megkezdte nehéz munkáját Prágában.

Az angol gentleman-ek legfőbb tulajdonságai: az igazságszeretet, a higgadság és a szótartás valóban helyükön vannak a nemzetiségi kérdés zürzavarában. Azt a szerepet tölthetik be, mint a tengeren az irányú.

A nemzetiségi kérdés sajtóságos területe az emberek együttélésének. Olyan terület ez, melyen legtöbbször a leghiggadtabb és legtárgyalogóbb emberek is elvesztik nyugalmukat és tisztánlátásukat. Ez a lelkiállapot, független a politikai rendszerektől és világnézeteiktől: semmiféle kormányzati berendezkedés vagy politikai világszemlélet nem mentesíti az embereket attól, hogy ebbe az izgalomba bele essenek.

Ezt a lelkiállapotot az jellemzi a legjobban, hogy a szellemi érintkezés egész vonalán merev állítás áll merev állítással szemben, a kettő között pedig rendszerint sehol sincsen hid. E kérdések történelmi háttérében ugyanúgy a szabály ez a farkas-szem nézés, mint a való helyzet megítélésében. Még azt sem lehet mondani, hogy az egyik vagy a másik oldalon a rosszhiszeműség esete forog fenn. Nem lehet ezt másképpen magyarázni, csak azzal, hogy az érdekelt emberek belesodrónak mindkét oldalon ebbe a lelkiállapotba, melyben érzések és vágyak lesznek urra felettük, a valóság pedig elveszti jelentőségét.

Amikor így állanak egymással szemben egész népek, még meglepő fordulatokat is hozhat az olyan közvetítő, ki az éféle nyugtalanságokon már régen túl van. Az egyes emberek között is megcsigán, hogy fiatalok szenvedélyes vitáiban az öregek bölcsessége és nyugalma más léggörít tud teremteni.

Az angolokat pedig ezen a területen bizvást nevezhetjük bölcs öregeknek. A nagy erőteszi-e, melyet a hátuk mögött éreznek vagy a sok tapasztalat, melyet e téren gyűjtöttek, de mindenesetre bizonyos, hogy az ő számukra a nemzetiségi kérdés nem megoldhatatlan probléma már régen.

Kényesebb nemzetiségi kérdést alig lehet elképzelni annál, mit az egyesült királyság számára az ír szabadság-mozgalom jelentett. Mekkora hadászati és gazdasági veszedelmekkel fenyegetheti Londont a független ír sziget, ha a következő háborúban a másik oldalon lenne! De miért legyen a másik oldalon, mondja az angol higgadság és okosság, ha minden ellentétet kiküszöbölünk, minden jogot és szabadságot megadunk és a közös kapcsolatokból csak azokat tartjuk meg, melyek mindkét félre egyaránt jók és előnyösek? Ezzel az okoskodással eljutottak oda, hogy az angol—ír békét pontosan és személy szerint azzal a de Valera-val köthették meg, ki még két évtizeddel ezelőtt fegyverrel a kezében harcolt ellenük.

A legutóbbi birodalmi konferenciák egyikén Hertzog, egykoron legélesebb ellenfelük azt a feltételt állította, hogy a délafrikai köztársaság bármikor, indokolás nélkül fölmondhatja a barátságot és szabadon kiválhat a brit

TYUKSZEMEIM

nem nyillalnak többé!

Egy-egy nehéz nap után tyukszemem viszkétek, égnek nyillalnak. Lábam fáradtak, kimerültek, fáznak. Ah! mily borzalmas kinokat álltok ki. Ilyenkor Saltrates Rodell-t öntök

forró vízbe, míg a víz tejfehér színűvé válik. Így, egy csodálatos oxigénes gyógyfürdőt készítek. Beázatom megkintott lábaimat. A fájdalmak megszűnnek a tyukszemek és bőrkeményedések felpuhulnak. A Saltrates Rodell, garancia mellett, kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, ára jelentéktelen.

FONIOS! — 10.000 propaganda csomagot dobunk piacra 10 lejes reklám árban. Kísérletképpen még ma vásároljon egy csomagot! Lakarekossági szempontokból vásároljon rendszeres csomagot, vagy dupla családi csomagolást!

Commonwealth-ből, ahogyan ma az angol világbirodalom szabatos jogi meghatározása hangzik. Ellenvetés nélkül elismerték a büroknak ezt a jogát. Mi lett a következmény? Az a tudat, hogy a birodalmi tagság nem jelent számukra rabságot, hanem az szabad elhatározásuktól függ, lehetővé tette a bürok számára, hogy mai helyzetük előnyeit és hátrányait higdattan mérlegetjék és aszerint cselekedjenek. Az eredmény pedig az volt, hogy amiként az íreknél de Valera, a bürok között Hertzog tábornok lett az angol—búr barátság egyik legbuzgóbb kovácsa.

A prágai félhivatalosnak, a Prager Presse-

nek hasábjain minduntalan olvasunk hosszú fejtegetéseket arról, hogy miért nem lehet a csehszlovák köztársaságot Svájc mintájára megszervezni. A csattanója ezeknek az elmefuttatásoknak mindig az, hogy a svájci polgár nem németnek, franciának, olasznak, vagy roetoromának vallja magát, hanem svájcinak, még pedig szívvel-lélekkel. Igaz. De miért? Először meg országuk olyan nevet visel, mely semmiféle nemzetiséggel nem tart kapcsolatot: helvét konföderáció a hivatalos neve, helvét nép pedig már nincsen. Másodszor, mert ebbe belenyugodnak, sőt azt fennen hirdetik a svájci németek, annak ellenére, hogy az ország tulnyomó nagy többségét, a lakosság 70 százalékat ők teszik ki. Harmadszor pedig, mert ehhez a nemzeti-szín-nélkül-való államhoz valamennyi nemzetiségnek tökéletesen egyforma a viszonya. Ebből a nemzeti szintelenségből pedig megszületett Európa legszínesebb nemzeti

öntudata, mely a négyből egyet teremtett, anélkül, hogy egyé tette volna a négyet.

Az angol módszer éppen az: előbb meg kell adni mindent a nemzetiségeknek, ami emberi és nemzeti mivoltuknak jár. Ebből, és csakis ebből a valóságból születhetik meg az új lelkiállapot, mely nyugodt mérlegelést enged. A nyugodt mérlegelés pedig csak olyan kiegyezéssel végződhetik, melyben az összes felek megtalálhatják életüknek és jövőjüknek biztosítékait.

Runciman lord prágai bevonulásával ez a szellem próbál utat törni a középeurópai zürzavarba, mely mindenkinek rossz és még csak rosszabb lehet. Ha el tudott terjedni az egész világban a kis beretváló-gép, mert praktikus és kevésbé vágja meg magát vele az ember, miért ne terjedhetne el ez az angol módszer, amikor a régi éppen úgy vagdossa azt, aki beretvált, mint a másikat, akit beretválnak.

A munkakamara rendelete a munkakönyvek becsereléséről

Az oradeai Munkakamara a munkaküvi minisztérium 56369—938. számú rendeletére hivatkozva a munkakönyvek becserelésére vonatkozólag a következőket rendeli el:

Mindazok, akik munkakönyvvel rendelkeztek és munkakönyveik alapján többféle foglalkozási ágat üzték, nyolc napon belül kötelesek bejelenteni a Munkakamaránál, hogy milyen munkára kérik új munkakönyvük kiállítását.

Az asztalos mesterség például jelenleg a következő foglalkozási ágakra oszlik: épület asztalos, mechanikai asztalos, butorasztalos és funirozó asztalos.

Az ácsok két csoportban szerepelnek: épületácsok és hajóácsok.

A villanszerelő: tervező villanszerelő, árambevezető és villamos-vezetők.

A fűtők, kalorifer-fűtők és gőzfűtők.

Mechanikusok: gőzmechanikusok, turbina-mechanikusok, motormechanikusok, (robbanó,

gáz diesel motor stb) Kalorifer mechanikus, mezőgazdasági gépmechanikus, szerelő mechanikus, automobil mechanikus, automobil vezető mechanikus (soffőr), szobrászok, faszobrász, kőszobrász, elefántcsont stb. szobrász.

Esztergályosok: Faesztergályosok, vasesztergályosok.

Heggesztők: érchegeztők és elektromos heggesztők.

Bádigosok: rézműves bádigosok és díszítő bádigosok.

Nyomdászok: szedő-nyomdász és rotációs géppel dolgozó nyomdász.

Öntők: vasöntők, öntött vasöntők, bronzöntők és betűöntők.

A felbelyezett kérvényekben fel kell tüntetni tehát azt a foglalkozási ágat, melyre az illető munkanyvének kiállítását kéri, mint munkás, vagy mester, valamint a becserelést kérő igazolvány számát.

A fénykép

Írta: Thurzó Gábor

Némosak házakat és képtárakat, embereket és bukintákat, Párizsban megismertem a hivatalokat is. Szorongva, büntudatosan léptem át a határt, mintha csempésznék, s ez a büntudat nem hagyott el Párizsban sem. M. Gravat hazában mindig félttem, tartottam valamitől, mintha utolérhetnének. Zsákutca végén állt a ház, megszorulva, ha kinéztem az ablakon, a Coeur de Jesus fiúiskolát láttam, hegyes picit tornyokkal, kopott előkerttel és a Parc Monceau ezüstös zöldjét; a Luna-park mellett izgalommal futottam el és üzöttem álltam meg az egymásrafutó autobuszok között a kicsit vásári, zöldésszagu Porte Maillol szélén. Valaminek történnie kellett, — két éve hordtam csak hosszú nadrágot, s az ilyen törvényszerű dolgok miatt, mint Párizsban lenni egy esős, fülledt nyáron, valahol várnia kellett rám a büntetésnek.

A madame jól főzött, hosszú zöldbab nudlikat, leforrázva, hirtelen megsápasztva és spaghetit olvasztott sajttal. Az ebéddel megváltunk az első hét végén, a monsieur gondosan megtörölte a bajuszát, melyet szombaton kékitővel mosott, mint a vászonneműt és rámnézett: — Charles, meg van magának a legitimációja?

Behunytam a szemem, a villám lecsapott. Mennyi minden büntetés tapadt a legitimációhoz! Hivatalok! Rossz füstös szobák! Kényelmetlenség! Ismertem már a hivatalokat, félttem tőlük. A büntetés hivatal alárcában fog utolérni, Párizs közepén.

— Milyen legitimáció, monsieur Gravat?

— Még ezt sem tudja! A tartózkodási engedély!

A madame sértőn összecsapta a kezét, Odile és Xavier nevetett és a monsieur hátradült plüss széken, amelyről rojtok csüngtek lefelé hiányosan. Egyszerre nem éreztem a szoba poros, barátságos szalon-cukor szagát.

— Ne ijessz meg, Maggy. Nem kell félni, Charles, semmi az egész. Holnap délelőtt elmegy a Palais de Justice-be és a Hotel de Ville-

be és elkéri a legitimációt. Akkor aztán Párizsban maradhat, nem kell félnie, hogy hazaszupplálja.

Hazaszupplálni, engem, tizenhatéves kislít! És ezek a nevek, a Palais de Justice, az Hotel de Ville! Rosszindulatú, idegen világ, úgy bántak velem, mint egy bűnözővel. Sarokbaszorítva halványan védekeztem.

— Az utlevelem három hónapra érvényes. A vízum is rendben van.

— Az utlevél!

A család gunyosan nevetett, fensőbbéggel. Az én utlevelem! Mit ér az, Párizsban szemben! Mintha újraoltási igazolvánnyal operálnék rákot. Egy utlevél. Adhat az biztonságot, védelmet, itt?

Hasztalanul, megfélemlítve kóboroltam egész délután Xavier-vel. Lementünk a Szajnára, a Pont Neuf alatt ringott egy uszoda, dagadó lepedőkkel, akár a fényképezés régmódi fényirányítóval. Pészkos és sűrű volt a víz, mintha ezüstből lett volna, amit megfogott a levegő. Gyáván Xavier-nak köszönöztem új fürdőnadrágot, én meg a fityegő, csikos uszodai holmiban kuporogtam mellette. Felhők szaladtak, szikrázó volt a meleg, naptalan, a Notre Dame tornyai szürkén álltak előttem s a hivatalokra kellett gondolni, az egészszagu folyosókra. És láttam a Palais de Justice szürke épületét is a parton, akár a gyerekek agyagvárát, s homályosan Marie Antoinette-re gondoltam, a vértanúra. Ments meg a hivataloktól, Istenem! — rimánsítottam és lassan gyöngyszürke este lett, párás, vak és csodálatos.

Réggel a Hotel de Ville lépcsőjén álltam már, magam se tudtam, hogyan, kóborogtam a folyosókon, szobáról-szobára nyitottam, — és mit ért a páncél, amely védte a gyenge mellem: tudtam franciául, értettek és én értettem mindenkit! Talán az ismerős nyelv könnyű szédülete, furcsa biztonsága egy hatalmas bizonytalanságban, mentem tovább. Egyik szobában félszemű idősebb úr fogadott, balszemem elegáns, fényes fekete monoklival, de a fáradtságtól, a rémületől vízióknak hittem: félszemű, fekete szemüveges mindenki, mintha madame Gravat, a drabális Maggy sokszorozódna meg, valóságos utvezető volt. Megzavartan, üzöttem

támaszkodtam a falnak, amikor valaki végre megfogott: megígérte a legitimációt, ha két darab fényképet szerzek.

Két darab fénykép! Utlevelemben volt egy, félszememre húzott diáksapkában, kicsit felütnően és csibészesen, mintha ez lenne egyetlen merész és csibészes cselekedetem rettegő gyerekkoromban. De most még kettő kell, — és hol fényképeztessek? Szédültem az Ile de France-on, amely mint Franciaország hajdani szíve, toményen, keserűen, akár a barackmag, jelentette nekem az egész idegenség kínzó, kalandos arónáját. A csapdába ejtettekre azonban vártak már a fotografusok. Adolphe Barbin, — így hívták az egyiket, műterme egy nagyon keskeny ház tetején volt, s a vékony, szűk kislít-mellű ház utolsó emeletére, akár egy mindjobban szűkülő cső, vezetett a lépcső. Amikor kifulladásán kikötöttem, cirádás, öreg, halványan fénylő üvegajtón ott állt ismét a fényképész neve, diadalmasan: Adolphe Barbin.

Ásványi szag lepte el az avított, poros butorokat, melyek röpdöstek vigan a száraz virágcsokrokról. A nagy rendtelenség tetején, fekete papírtálcán, színjászó víz lötyögött, uszó negatívokkal, a nagy üvegablakok előtt spanyolfalak álltak, az üveg-plafon fényeit pedig lebegő vászon-felhők takarták el. Egy csunya nő kijött, bevitte a rendtelenséget, amitől még rendtelenebb lett a szoba, egy titokzatos ajtó mögül érhetetlen megcszín fény világított elő. Megadott és elcsigázottan, a hivatalok kinjaitól gyötörtten ültem a támlás székre, Adolphe Barbin, bársony barettben, fekete lüszterkabátban és művész nyakkendőben, sőtét, kíváncsi szemekkel, állványt tett a fejem mögé és szakértően hátralépett.

— Remek! Egyenesen remek! Csak ne mozogduljon, uram. Ez a rászaz, ez az arc! A legszebb képem készül önrel, biztosíthatom.

Összecsuppentette a szemét, huncutu l és üzemeszerűen: leszögezve, kitért szárnyakkal, mint üveg alatt a lepkek, rémületen és mozdulatlanul néztem a falon a képeket, — mundéban, apacsingesen, reverendában, perkálban, kőcsagos estélyiben egy irtózatos bűnügyi nyilvántartót, a gyönyörű szemű, ifjú Adolphe Barbin detektívt! Mindenkiöl kiszedi, elővarázsolja,

Vizsgálat a munkakamaránál

Timisoara. Saját tud. Cernazeanu munkai-vezérfelügyelő. — aki legutóbb a helybeli munkakamaránál vizsgálatot folytatott le, — mint értesülünk, most az aradi munkakamaránál is vizsgálatot fog tartani. A vizsgálatok, amelyeknek eredményéről a vezérfelügyelő közvetlenül a miniszternek számol be, azokkal a leosztásokkal állnak kapcsolatban, amelyek Timisoarán és Aradon történtek.

Szovjetorosz határsértés Eszlország kárára

Tallinból jelentik: A szovjet-orosz repülőgépek kedden újabb határsértést követtek el. Amint az orosz—észtl határon fekvő Narvából jelentik, a délután folyamán egy repülőgép orosz területre átrepült észtl területre, majd később egy másik repülőgép követte. A két gép a Narva öböljéig repült és körülötte 10 percig tartózkodott. Az észtl kormány diplomáciai jegyzéket intézett az újabb határsértés miatt az orosz kormányhoz.

Visszahelyezik állásaikba az elbocsátott tisztviselőket

Oradea. Saját tud. Több ízben foglalkoztunk a város házáról elbocsátott kisebbségi tisztviselők ügyével. Megírtuk, hogy dr. Cărpineseanu Cornél polgármester ezügyben Bucurestibe utazott, de nem tudott a belügyminiszterrel tárgyalni. Tegnapelőtt ismét felutazott a polgármester a fővárosba és Armand Calinescu belügyminiszter kihallgatáson fogadta. A legutóbbi nyelvvizsgán jó osztályzatot elért kisebbségi tisztviselők együttes kérését arra vonatkozólag, hogy állásaikban megmaradhassanak, a polgármester támogatta és a belügyminiszter is méltányolta ezt az álláspontot. Az elbocsátott kisebbségi tisztviselők tehát rövidesen visszaérnek hivatalaikba. Cărpineseanu polgármester ma éjjel érkezik haza és megteszi ezirányban a szükséges intézkedéseket.

csalhatatlanul előhívja a bűnözőt!
— En face kívánja uraságod?
— Igen, lehetőleg szembe.
— Talán valami művészi arrangement-t?
— Csak az arcomat, legitimációmra kell.
— Nagyszerű! Tehát mégis eltaláltam!

Pompás, puritán portré készül önről. Talán tessék mosolyogni, most felválni az állat, uram, büszkén és győztesen, gondolja meg, hogy Párizs az ön lábai előtt hever. Így, így. Most kérem, nem mozdulni, jól van, jól van, eeeeeegy... Kéz. Parancsolja megvárni?

Izgalomtól elernyedve, kicsit meghatva, hogy urnak, felnőttnak szólítottak, remegő lábszarakkal, mint nagy várakozások után, ültem a műteremben. A mester félrehuzta a függönyöket és szívesen, valószínűtlenül, lent volt a mélyben Párizs, a kerek kicsi téren villogott egy emlékmű, a Notre Dame tündöklött tömören, zajló, zöld fák között, a Sainte Chapelle kdiugta tornyát és cirádáit. Halvány ezüstös pára, gomolygó fekete füst lebegett a látvány fölött és az eltorzult távlatok nevésségesen mutatták a város életét. Egyedül voltam, úgy hittem: soha többé ilyen egyedül.

A meggyzsin fény nagyságára betört a szobába, a fekete papírtáblán ott uszált a két fénykép. Az én arcom volt rajtuk, de valahogyan mintha furcsa röntgen világította volna át az ismerős vonásokat. En voltam és nem az, akit ismertem. Amikor rajta volt már a legitimáció és a metron futkostam össze-vissza, elnyulva a padon, egymás mellett néztem, hitetlenül, az utlevél és a legitimáció fényképét. Nemcsak a diáksapka hiányzott, a kicsi hetykeség, — ő, minden hiányzott, ami addig voltam. Egy fiatal ember nézett rám, megnyultan, megnyuzottan, férfi-orr, üzött szemekkel, kopaszodó homlokkal, keserű állal. En voltam és mégis valaki más, aki majd leszek, aki előtt először akkor álltam, aki először akkor, a párizsi kaland után, nézett farkasszemet velem. Mint valami különös plasztikai műtét után kifosztva hirtelen a gyerekkorból néztem megváltozott, elkészült arcomat. Zakatolt a metró, kicsit párizsi polgár voltam már s nagyon más, mint aki régebben. A fénykép mutatta meg.

Fontos felvilágosítás!

A Pyramidon tablettát sokszor utánozzák, legtöbb esetben a vevő azonban nem is tudja, hogy utánzatot vesz. Figyeljen tehát mindenki a »Bayer« keresztre, amely egyedüli biztosíték arra, hogy tökéletes tisztaságú és biztos hatású szert vásárol. A

Pyramidon
TABLETTÁK

valódiak csak a »Bayer« kersztffel

Francia-olasz és francia-német tárgyalások

Blonde új megbeszéléseket kezdett Ciano külügyminiszterrel.
Nem adtak ki hivatalos közlést

Rómából jelentik: Ciano gróf külügyminiszter hosszabb kihallgatáson fogadta Blondel római francia ügyvivőt. Mint ismeretes, Blondel most tért vissza Rómába Párizsból, ahol utasításokat kapott Bonnet külügyminisztertől.

A római sajtó csak találgatásokba bocsátkozik afelől, hogy miről tárgyalt a két diplomata. A külügyminisztérium a megbeszélésekről nem adott ki hivatalos közlést. A kormányhoz közelálló körökben megállapítják, hogy

a Ciano és Blondel közötti tárgyalás nincsen összefüggésben a májusban megszakadt olasz-francia tárgyalásokkal, hanem csupán az időszzerű külpolitikai kérdések tisztázására szorítkozott.

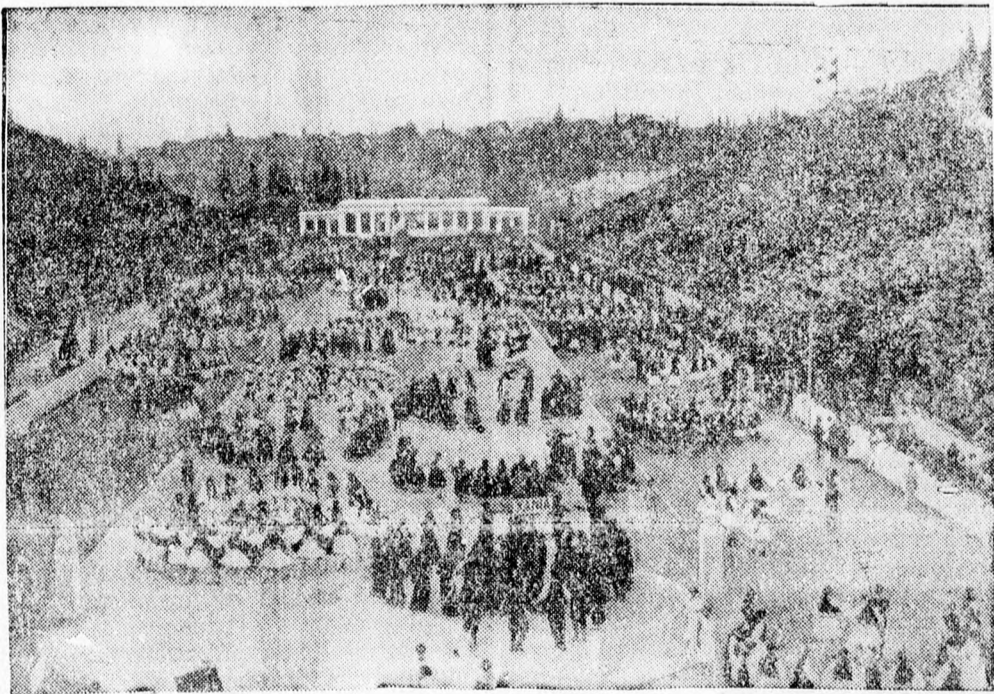
A párizsi Journal arról számol be, hogy ugyanebben az időben Bonnet francia külügyminiszternél kik voltak kihallgatáson. Bonnet kedden előbb Dinu Cezianu párizsi román követet fogadta, majd a lengyel követet és végül Hutzinger levante hadsereg főparancsnokot.

A párizsi német követ Bonnet francia külügyminiszternél

Párizsból jelentik: Politikai körökben nagy feltűnést keltett, hogy Bonnet külügyminiszter kedden délután magához kérte Weltzek gróf párizsi német nagykövetet, akivel hosszabb időn keresztül tárgyalt. Jólétesült körökben a francia külügyminiszter az általános nemzetközi helyzetről folytat megbeszélést a német nagykövettel. A megbeszélésnek tájékoztató jellege volt. A tanácskozás során szóba került a szudéta-német kérdés és ezzel kapcsolatosan Runciman lord kiküldetése.

A német nagykövet kihallgatásával kap-

csolatosan egyes párizsi lapok figyelemreméltóan mondják a német-francia viszony alakulását. Megállapítják, hogy a német nagykövet és a francia külügyminiszter tanácskozása nagyjelentőségű tény és a francia-német viszony rendezésére irányuló törekvések folyamatába tartozik. A két ország közötti viszony fejlődésüképpen könyvelik el azt is, hogy Guillemin tábornok, a francia legi haderő vezérkari főnöke a jövő héten Berlinbe utazik. A tábornok gépét Rossi, a világhírű pilóta vezeti.

Görögországban nagy fényvel ünnepelték meg a tekintélykormány uralkodásának második évfordulóját. Képünk az athéni ünnepségről készült.

A „Magyar Lapok” kizárólagos közlési jogával.

Utánnomás még kivonatolva is tilos.

IX.

— Olyan finom volt a keze, mint a virág. Liliom.

— És a haja szinte kékes-fekete — Sohase láttam még ilyen csodálatos szemeket. Hogy tudott nézni!

— Nem is lehet elhinni, hogy halott... Hogy adhatja kémkedésre magát ilyen gyönyörű nő? Diszére vált volna bármelyik főúri palotának.

— És szegény L. hadnagy! Csak tizennégy napja volt idekinn és az édesanyja nem is tudta, hogy frontszolgálatra jelentkezett. Azt se tudja, hogy a fia már három hete halott.

Barahonában vagyunk, földkunyhóinkban a brassero mellett melegsünk s a legyezőszempillájú hölgyről beszélgetünk, akit pontosan két hete végeztek ki a hieronimoi régi temető mellett, meg hűsleges lovagjáról, L. hadnagyról, akit lövöltek az orosz bombavető. *Ugyanazok az orosz bombavető, amelyeket a legyezőszempillájú hölgy hívott Sevilla fölé. Szegény L. hadnagy!*

Metszően hideg szél söpri végig repülőterünket s az antenaaárba huzalain füttyül a kíméletlen vizcayai vihar. *Tíz napja vagyunk itt s azóta másodnapként reggel hat órától este kilenc óráig vadászkeszültségben állunk.* Nem valami nagy élvezet ez. Naponta legalább kétszer felkergetnek bennünket a levegőbe, mert tőlünk valami húsz kilométerre északra tanyáznak a bombázóosztály gépei s azoknak épségéért mi vagyunk a felelősek. A bombázóknak könnyű! Azok felszállnak, lehajigálják a rakományukat, aztán egész nap szabadok és tehetnek, amit akarnak. Jönnének csak ide, a mi helyünkbe és végeznék a mi szolgálatunkat, majd megtudnák, mi az: *repülők lenni!*

Öt orosz bombázó közeledik

Mint most is. Brrr: ez a telefon. Már nyúlunk is a sapka és a szemüveg után és lessük az ügyeletest, aki felveszi a hallgatót. Egész biztos, hogy megint fel kell szállanunk. Hát persze!

— *Alarm!* — kiáltja a telefon mellől az ügyeletes és várja a további intézkedést. Én hátranyúlok a sarokban álló és sűrített levegővel telített hatalmas palackhoz, amely a rádiószirénának szolgáltatja a szuszt, kinyitom a csapját, a sziréna felbúg s jelzi a repülőtéren szabálytalanul elosztva álló gépek szerelőinek, hogy indítsák meg a motorokat.

— *Tizennégy óra hosszónégy perckor öt kétüléses bombavetőgépet szállt el Sigüenza városától keletre körülbelül négyezer méter magasságban s onnét északra tart!* — jelenti a szolgálattevő.

Órára nézek: *tizennégy óra harminckét perc.* A megfigyelőszolgálat ugyancsak jól működik! Hanem most aztán gyarunk!

Rohanva érek a gépemhez, motorok hőrögnek, az egész repülőter élénk, a légvédelmi géppuska-lövészek löszeres ládákat cipelve rohanganak; szinte nyüzsgő a terep. Motorom még hideg és háttal is állok a szélnek, de egész bizonyos, hogy az öt orosz bombázó a mi repülőterünket akarja megfigyelni, hát sok időnk nincs. Mazarra csalódom az éjtörnyöt, sáhvom a szerelőt a gépből, aztán *hátszéllel,*

hideg motorral — minden s... — neki a levegőnek. Utánam a többiek. Most nincs rend, nincs zárt kötélekben való indulás, mindenki csak fölfelé törekszik s mire észre vesszük magunkat és fölfelelődnünk, már kétezer méter magasan vagyunk s kint a levegő, vegőt, keressük az ellenséget. De az nincs sehol. Végre alulról rakétalövések figyelmeztetnek, hogy *alattunk vannak.*

És valóban: *alattunk közeledik az ellenség. Délről valami száz méteres magasságban ék-alakzatban jön a repülőter felé öt SB-2 jelzésű orosz könnyű bombavető,* nyilván abban a hitben, hogy ma, vasárnap, egész bizonyosan meglephetnek bennünket. Mert hogy el ne felejtsem, vasárnap van. Pillanat alatt *fejre nyomjuk a gépet és zúgunk lefelé,* a második raj azonban még magasan repül, úgy látszik, nem vette észre lebukásunkat.

Ropognak a géppuskák

Most van egy pillanatom, hát lenézek a repülőterre, amely a riadó jellegzetes mozdulatlanágában dermed. A támadók nyugodtan közelednek, — mi a nap felől jövünk, nem látunk bennünket — s teljes biztonságban érzik magukat. Egyik megfigyelőjük sem néz hátra, mindegyiknek bent van a feje a gépben. Ez kell nekünk, hiszen, sajnos, *a mi gépeink ügyis vagy húsz kilométerrel lassúbbak az orosz bombázóknál.* Így legalább zuhanó repülésben behozhatjuk az előnyt.

Ugy négyszáz méter magasságban kezdem felvenni a gépet s szinte elbizakodott fölényrel sistergünk a gondtalan ellenség hátába. Öröm így rázudolni hátulról az ellenségre, hisz oly ritkán sikerül meglepni ezeket a gyors orosz bombázókat. *Mindössze nyolcszáz kilogram bombasúlyt visznek magukkal s így igen nagy magasság és zuhanórepülés kell hozzá, hogy az ember behozhassa a sebességkülönbséget.* Az én sebességmérőm például most *415-öt mutat,* ahogy zúgok lefelé s alig csökken, mikor kiviszem a gépet a zuhanásból. Aztán már nem nézem a sebességmérőt, hanem *célba veszem az egyik bombázót, megnyomom a löbbeltyüt s mi ki is szalad a géppuskából az első sorozat.* Iparkodom nagyon jól célozni s ahogy az első sorozatnak vége, a két jobboldali és a szélső baloldali ellenséges kísérő gép elfordul. Ők vettek észre először bennünket. Eppen kell időben érkezünk, mert vadászosztályunk többi gépe ott áll lent a repülőtéren s bizony száz méter magasságból *nem lenne nagy feladat összebombázni őket.* Am a bombavető megfigyelőinek már nincs idejük a kioldásra: *menekülésre kényszerítjük őket.* Két kísérőm, mondhatni, méternyi távolságra zúg melletttem s nagyon jól látom nyomjelző löszertük füstszávját.

Két ellenséges gép azonban nem hátrál meg a támadók közül és csökönyösen igyekszik repülőterünk felé. Hát utánuk! A botkormányon még egyszer megnyomom azt a kis bilentyüt, amely a géppuskát hozza működésbe, de jóformán csak pillanatokra; nem tudnám megmagyarázni miért, de takarékoskodom a tölténnyel. Negyven-ötven lövedék szisszenhet ki a géppuskából és közben érzem a második

vörös gép lövedékeinek becsapódásait repülőgépem szárnyain. De úgy látom, jól bevált kezdettől alkalmazott módszerem: *hogy rajommal mindig egy és csakis egy ellenséges gépre, lehetőleg a vezérgépre támadunk s nem forgácsoltuk szét géppuskánk tüzeit az egész kötélekre.* A támadás így ment. A hatásos tüzelési távolságot elérve, gépemet — a háromszög élképét repültem, — először lefelé rántottam s *alulról tüzeltem az ellenséges gép törzsére. Két kísérőm ezalatt az összekötés veszélye nélkül fordulhatott kissé befelé s a pilótaülést vette célba.* Ez a módszer azért jó, mert az ellenséges gép hátsó gépfegyverlövészei rendszerint zavarba jönnek, nem tudják, mit csináljanak s mi a zavarukat egyszerűen kihasználhatjuk.

Két cirilbetűs katonai azolvány

Érzem, hogy jól dolgozunk, ám tizedmásodpercben sincs a töprengésre, mert *szinte ugyanabban a pillanatban váratlanul fölfelé szökken előttem a bombázók vezérgépe, a jobbszárnyból, közvetlenül a géptörzs mellett, kis fekete füstoszlop pöffen fel, aztán az orosz bombázó fejre fordul s lángoló füstcsövát vonva maga után, zuhan lefelé.*

Fél pillanat alatt lekapom a gázt, lenézek s akkor már az orosz gép, *félig a földbe fúródva, repülőterünktől mintegy kilométernyire, ott lángol a földön.*

A második raj is beavatkozik a légi harcba s *egyenesen nekítámad a rajcsapásunk elől kitért gépeknek.*

Nagy kavarodás következik. Az ellenséges bombázók egymást keresik, *mi pedig utánuk nyargalunk.* Hajtjuk őket. Rendes kilövéshez jutni, persze, lehetetlen, de nekünk nem is ez célunk. A támadók egyik gépét már lelőttük, a többi most saját területükre kergetjük vissza. Mondhatom, alapos iramban menekülnek, féltik az irhájukat s ez a félelem, úgy látszik, minden más érzést legyőz bennük. Pár kilométeren keresztül hajszoljuk még őket, húsz kilométeres sebesség-előnyüket azonban már nem tudjuk behozni, tehát visszatérünk a repülőterre.

Egyetlen gépet se vesztettünk s így jövedünk van. A repülőtéren keressük a szélszákot, amely máskor oly vidoran szokott integetni a hazatérő pilóták felé, most azonban nincs sehol. Árbocának helyén egy bombabeecsapódás krátere ásit. Nincs nagy szél, eltérítő hatását alig érezzük, simán érünk földet. S mint ha csak összebeszéltek volna, ahogy kiugrunk a gépekből, valamennyien megrohanjuk a terepjáró gépkocsikat és elmelegünk megnézni a lelőtt orosz bombavető roncsait. *Az ott fekszik nem messze a repülőtertől, motorjai csaknem félig a földbe fúródtak, váza olyan, mint egy összetört és szétzilált esontváz. S a pilótaülésben két felismerhetetlenségig összezúzott ember.* Ők vezették a gépet; pár perccel ezelőtt fent a levegőben még ők voltak az ellenfeleink.

Mit tehetünk? Kikutatjuk zsebeiket s azokból óra, tárcsa, ceruza, kés és két kartonlap került elő: *két cirilbetűs katonai igazolvány. Egy tiszt és egy altiszt.* Hát két orosz vezette a repülőgépet.

Egy kicsit nézzük őket, aztán hazamegyünk s szerelőkét küldünk ki, hogy hozzák be és temessék el a holtakat. S ezzel készen is vagyunk a mai napra.

Illetve még nem, mert a repülőteri katonák elmondják, hogy mindannyiunk kedvence, *Miaja, a kis kutyánk, szintén áldozatul esett a repülőter támadásnak.* Szegény, bizonyára nem olvasta a légi riadóról szóló intézkedéseket s mikor mindenki bebújt a fedezékébe, neki akkor támadt kedve egy kis szaladgálásra. Hát Miajával sem játszunk többé.

Most este van. Gépeink már ott állnak a helyükön, körül csend s mi vacsorázni megyünk az étterembe. Vacsora után bor következik, koktél, bágyadtan ülünk székeinken s egyszerre csak valaki megint elkezd:

— *Olyan finom keze volt, mint a virág Liliom.*

— *És a haja szinte kékesfekete...*

Éjfél felé jár s a legyezőszempillájú hölgyről beszélgetünk megint.

(Lecközelebbi folytatás a Magyar Lapok vasárnapi számában.)

EMBEREK ÉS TÁJAK

Ahol árverésen veszik az egyetemi hallgatókat

Amerika még mindig a legszélsőségesebb ellentétek földje

Amerikát a legtöbb európai ember más színben látja. A legnagyobb átlag a nagy méretek, a szélső lehetőségek, tehát a gyors és mesés érvényesülések hazáját látja benne s ezért bámulattal adózik neki. Arra persze nem gondol, hogy a hirtelen nőtt óriási vagyonok mellett éppen olyan gyors összeomlások, káprázatos méretű csődök is vannak ott.

A nagy kultúrájú embernek általában nem tetszik Amerika. Ezek hamar kiábrándulnak egy hirtelen nőtt, sok vonatkozásban még gyerekes, itt-ott parnevü módon pöffeszkedő civilizációjából. Nem tetszik nekik az élet rohanó gyorsasága és elgépesített formája. Ezek rendszerint csalódottan térnek haza és leleplezik az amerikai élet káprázatos külsőségeinek megdöbbentő fonákját. Így tett például Georges Duhamel, a világhírű francia író, akinek *Scènes de la vie future* című könyve valóságos vádirat az amerikai civilizáció ellen.

Vannak azután végül olyanok is, akik meglátják ennek a különös zagyva összetételű, fiatal és felszínes kultúrájú életnek egymáshoz szűfolt nagy ellentéteit s nevetnek annak groteskségén. Ezek úgyszólván egészen új Amerikát fedeznek fel, a mulatságos furcsaságok Amerikáját. Minthogy éppen ezt ismerik legkevésbé, ezt próbálom meg néhány jellegzetes vonáson át bemutatni Adrien de Meeüs most megjelent könyve alapján, amely meggyőződésem szerint rövid időn belül a legkeresettebb olvasmánya lesz nemcsak Európának, hanem, azt hiszem, Amerikának is, amely bizonyára mulatni fog rajta, ha ilyen görbe tükörben szemlélheti magát.

Egy ilyen „Building”, amelyben az idegen megszáll, egész kis világ. Az asztalon a nap-tár mellett nyomtatvány sorolja fel a szolgálatok végtelen sorát, amelyek a vendégnek rendelkezésére állnak: különböző fürdők, svéd masszáz, orvos, borbély, manikűr, villamos hullámok, ultraviola és infravörös sugarak. A hotel egész tervrajza, amelyen a vendég szobája és a vészkijáratok vörössel vannak megjelölve. A higiénijára a legmesszebbmenő módon gondolnak. A mosdónál legalább tíz törülköző vár gondosan összehajva, mindegyik egyszeri használatra. Naponta kétszer cseréli ki őket kizárólag ezt a munkát végző alkalmazott. A telefonkészüléket mindennap frissen fertőtlenítik. Az igazgatóság mindennap teljesen díjtalanul friss reggelilappal kedveskedik. Minden szoba fel van szerelve elektromos hajszárítóval. A hotel még a gondolatát is kitalálja a vendégnek. De például a szobapincér, aki a reggelit az ágyban fekvő vendégnek behozza, várja, hogy nyomban kifizessék. Azért ajánlatos előre aprópénzt készíteni a pyzsáma egyik zsebébe.

Ez New York egyik legnagyobb meglepetése. Mikor az európai kiszáll a hajóból, egyszerre az optimizmus boldog országába jutott. Csupa mosolygó arcot lát. Igéző fiatal lányok szájából egyebet nem hall, mint „wonder ful”, „marvelous”. A vendéglőben a pincér minden fogást, mint a „legízletesebbet” ajánl. Az embert mindenki dicséri, csak jót mond neki és nem mond rosszat a háta mögött sem. Minden tökéletes, csodálatos, elragadó, igazi élvezet élni Amerikában.

Az előkelő negyedekben minden nő szép és csodálatosan van ápolva. A festésnek és kozmetikának külön művészete van. A nagy áruházakban hamar rákadunk a kozmetikai

szerek strandjára, ahol az elárúsítónő maga is eleven reklámja a kozmetikai művészetnek. De a vásárlóknak magán mutatja meg, hogyan kell a szépségcsereket használni. Pillanatok alatt lemossa magát. Felrakja a ruzsát, a szemöldökfestéket. Arra is illusztrálva oktatja ki a vevőt, hogy kell a ruzsát kissé feljebb helyezni, ha az arc ovális vagy kissé lejjebb, ha az arc hegyesedő. Megmondja, milyen teinte illik a barnáknak, milyen a szőkéknek. Arra is kioktatja klienseit, hogyan kell „vonzó”-nak mutatkozni, ami félsiker az alkalmazásnál és nagyobb fizetés elérését teszi lehetővé.

Másik nagy meglepetése New Yorknak a színek szédítő kavargása. Minden színes itt: a nők ruhája, a kocsik, a házak, a bolti ablakok, a kirakatok. A világon mindenütt rettenetes volna ez, itt elragadónak tartják. Az utcákon a színeknek valóságos orgiája kavargó. Az aszszonyok narancsszín ruhákban élénk vöröstre festett szájjal, mint fantomok lebegnek ebben a kavargásban. A kalapok halkuló vörösek, hihetetlenül szelid zöldek, vagy mint violaszín báránnyelűk lebegnek az aszfalt fölött. Az autók halványkék, liliumfehérek, elefántcsontszíneűk, garanium vörösek vagy élénk rózsaszíneűk. A kitűnő newyorki taxik kanarisárgák. S a kocsik, amelyekben rádiók jazz-zene szól, dallamosan cikáznak este a vörös, zöld és kék fényekben lángoló utcákon.

Öt évvel ezelőtt még nem ismerte Amerika a színeket. Most valósággal részegen tántorog a tarkaságtól. Minden farkára van festve, vagy harsogó színű a fellegkaparóktól a gyógyszererekig. A dancingok és a barok reklámjai narancs- és biborszínekben égnek. A hajszínt és a kocsiszínt összehangolják. Ha egy hölgy átfesteti a haját, másszínű autót is vásárol

hozzá. A fürdőszobák szivárványszíneűek. Még a kenyér is színes. A pékek élénk színű festőanyagokat kevernek a tésztaába. Az a felfogas, hogy ez derűt, élénkséget visz a konyhába. Múd van arra is, hogy a vendéglátó háziaszszony toalettje színével összehangolt színű sandwichekkel kínálja meg vendégeit. Ez a sok színesség a néger fajta öntudatlan befolyására vezethető vissza. A néger lassankint ráparancsolta a fehér fajtára színekben tobzódó szenvedélyét. Az is néger hatás, hogy mint a statisztika mutatja, Amerika lakosságának óriási hányada minden éjjeli ruha nélkül alszik, akár csak a néger, akik soha sem tudtak ehhez hozzászokni. S esténként lázas, izzó, színekben játszó, valósággal tropikus afrikai éjszaka borul le New Yorkra. A fehér faj érzi ezt az öntudatlan befolyást, de nem bír szabaddulni tőle. Ezért nő olyan erősen Amerikában a néger gyűlölet.

New York a szélsőséges ellentétek földje. Ilyen a klímája is. Gyakran van 40—42 fok meleg nyáron árnyékban. Télen viszont gyakran száll le —20 fok alá a hőmérséklet.

A nyári hőség gyakran pokoli. Ki tudná, micsoda titokzatos afrikai dzsungelből párázik fel ez a nyirkos hőség és önti el az utcákat. Van olyan nap, hogy a hőségnek háromszáz halottja van. Az utcán az ember lába alatt hirtelen füstölni kezd az aszfalt. Ez azonban nem a melegtől van. Nem gyulladt meg az aszfalt, egyszerűen a földalatti vasút füstje tör fel az úttest apró nyílásain. Lenn az úttesteken melegebb van, mint a hivatalos mérés, amely rendszeren a 30-ik emelet magasságában történik. Olyan, mintha az utcára öntött víz felforrna. A megolvadt aszfaltba beleragad a sarok és a meztláb járó néger, ugyancsak kapkodják a lábukat, hogy a talpukat meg ne égesse.

Ehhez alakul az étkezés is. Nálunk a főétkező a kenyér. Amerikában? ... Olyan, mintha egyebet se ennének, csak jeget. Aki melegebb az utcákon csavarog, egészen különös látványnak lehet tanuja. Azt láthatja például, hogy a záporozó hőségben, amikor a hőmérséklet 38 fokot mutat, úszóruhás gyerekek hógolyózással szórakoznak. Hatalmas jégtömbök fedezéke mögül óriási fehér lövegekkel bombázzák egymást. A havat nagy frigidaise ládákból markolásszák ki s szállítója tulajdonképpen reklámcélokból egy jég szállító vállalat. A vállalat gondoskodik arról is, hogy az újságok fotóriporterei felvegyék a rendkívüli jelenetet. Fokozza a kép hatását, hogy nem mesz sze két néger tojást süt az izzó aszfalton.

Ellentétes törvények káosza

Amerika a tropikus égövön a sarki klímáig mindent magába foglal. Negyvennyolc autonóm államból áll, amelyekben a legkülönbözőbb, egymásnak sokszor homlokegyenest ellentmondó törvények és szokások uralkodnak. Ami például erény az egyik államban, az szigorú tilalom alá eső bűn a másikban. Amiért az egyik államban társadalmi elismerés jár, azt a másikban börtönnel büntetik. Texasban és Kansasban csak pipázni szabad, cigarettát és szivart szívni nem. Van, ahol a short még a farkaskölyköknek sincs megengedve. Ezzel szemben a nudista telepek nem

mennek ritkaságszámba. Vannak államok, ahol a rendőrök mértékkel kezükben ellenőrzik az úszónadrág hosszúságát. New Jerseyben tilos hosszú nadrág nélkül fürödni. Derbyben vannak helyek, ahol úgyszólván félmeztelenül sétálnak az utcán. Egyes könyveket a cenzúra politikai vagy erkölcsi okokból befilt, de csak akkor, ha külföldről hozzák be. Benn minden szabad.

Igen mulatságos eset illusztrálja ezt a furcsa ellentmondást. A „Stagat Eve” című rajzgyűjtemény jelentős sikert ért el az óceánon túl. Egy angol kiadó is megakarta jelentetni s kért belőle egy példányt. Néhány kép merészsége fölött azonban elpirult még a kiadó is. Ezeket kihagyta a gyűjteményből, úgyhogy az angol kiadás jóval vékonyabb és tisztességesebb volt, az amerikaiénál. Az angol kiadó azután a szokásnak megfelelően elküldött egy példányt az amerikaiának. Ez a példány a vámhivatalnokok kezébe került, akik rémülve állapították meg, hogy ilyen obszcén albumot igazán nem bocsáthatnak be Amerikába. Azzai nyomomban visszaküldték a rajzmappát.

Amerikában a törvényeket és tilalmakat mindig betűszerinti értelemben veszik. Ezek a törvények üresformalitások, ezért könnyű őket kijátszani. És ki is játsszák. Csak az nem szabad, ami kifejezetten meg van tiltva. A törvény tiltja bizonyos cikkek forgalombahozatalát. Egyszerűen úgy segítenek rajta, hogy más néven árulják. De így azután egészen nyilvánosan, még automataokban is

Possonyi László;

Üldözni fognak titeket

Egy francia fiatalember és egy orosz aszszony szerelme: ez a témája Possonyi László könyvének. De nem a megszokott szerelmi történetről van itt szó: két világ, keresztény Európa és pogány Szovjet utköznek össze ebben a tragikus vonalomban, hagyományok válnak értelmetlenekké és jelszavak céltalannak, hogy ebből a megdöbbentő összeomlásból, a szenvedésnek ebből a feneketlen éjszakájából a megtisztulásra éretten kerüljön ki a két szerencsétlen ember.

Révai kiadás. Ara szép vászonkötésben 202 lel.

Dr. Nyisztor Zoltán

Mandarinok, Kulik és Misszionáriusok!

Utleirás

Ara: 180 lei és portó

A legtöbb államban szigorúan meg van tiltva a lóversenyjáték. Hiszen már a *legegyszerűbb pénzben való fogadást is börtönnel büntetik*. Mégis mindenütt játszanak, úgyhogy a versenyló tulajdonosa mintegy részvénytársasággá alakítja nyerő lova árának várható emelkedését és a tikkettek mint részvényeket adja el. Ha azután lova nyert, tehát emelkedett az értéke, a tikkettek is magasabb áron vásárolja vissza.

Amerikában minden a bizalmon alapszik. Ha valaki autót akar vásárolni s próbára kér egy kocsi a garázsban, szó nélkül odaadják neki. Még azt is megkérdezik, van-e szüksége kétszáz kilométernél több benzínre. A kereskedő nem bizalmatlan. Szívesen vállal bizonyos kockázatot mindenki. Ehhez képest a csőd sem esik súlyos beszámítás alá. A csődbejutás nem jár üzletvállalási tilalommal, mint Európában. Sőt ellenkezőleg: *csak az kell bizalmat az üzleti életben, akiben van merész vállalkozási kedv*. Bízni kell a sikerben és a szerencsében, ez az amerikai hatalmas fejlődés jelszava.

Az egész ország a hitelből, a merészségből, a könnyen és vakmerően kiadott pénzből él. A csődbe jutott kereskedő vagy vállalkozó nem hitellelőzivel szemben érez felelősséget, hanem alkalmazottaival szemben. Azokról, vagy elhelyezésükről gondoskodnia illik.

Ehhez képest az amerikai költségek. A takarékoság nem népszerű. Ujabbban a Megtakarítások Bankjának külön meg kellett magyaráznia nagy hirdetésekben, hogy a *megtakarítás nem kidobott pénz, mert alkalmat nyújt új vállalkozásra és ezzel új költségek alapja lehet*. Az amerikai tehát azért takarít, hogy költsékezhessen.

Az ember nem számít

Az emberélet olcsó, sőt úgyszólván nem számít Amerikában. A negyven-ötvenemeletes fellegkarcok ablakait kívülről tisztogatják. Az ablaktisztítók kis kompokba akasztják magukat s úgy dolgoznak a homlokzaton. Sokszor megtörténik, hogy itt is, ott is leesik egy-egy ablaktisztító a kövezetre. Kártérítést nem fizet a háztulajdonos.

Az emberélet annyit sem ér sokszor, mint egy kedvenc háziállat. Gyakran hívják a tűzoltókat telefonon azzal, hogy valamelyik idős hölgy becézett macskája felmászott egy kéményre vagy telefonpóznára és nem tud onnan lejönni. A tűzoltók nyomban jönnek és segítségére sietnek a megszorult állatnak. Ha sikerül, örök hálára kötelezték az állat gazdáját, ha nem, szétloccsant koponyával viszik be őket a mentők.

Texasban a petróleummezőkön robbantásra nem dinamitot, hanem nitroglicerint használnak. Ezt a tiszta nitroglicerint előállítani semmiség, de annál nehezebb teherautókon szállítani, mert semmiféle vasúttársaság a szállítást nem vállalja. A soffőr, aki az autót vezeti, életével játszik. A legkisebb zökkenő, egy einézett gödör az úton, egy gyorsabb fékezés és egy másodperc tizedrésze alatt mindenestől a levegőbe röppül az egész teherautó s az úton csak egy mély tölcser jelzi a robbanás helyét. Ha egy kocsi vezető ilyen teherautóval találkozik, esze nélkül ugrik le kocsijáról és rohamlépésben igyekszik legalább kétszáz méter távolságra kerülni a veszedelmes járműtől. Az ilyen nitroglicerint szállító teherautóknak különben

csak éjszaka szabad közlekedniük. És különleges fényoszorókkal kell az utcát megvilágítani. Nincs biztosító társaság, amely az ilyen soffőr életbiztosítását vállalná. A leghosszabb idő, amelyet egy ilyen soffőr eddig kibírt, ki-

ene év volt. De legtöbb két-három év alatt rendszeren elpusztul. Van, aki csak pár hónapot úszik meg. Ennek ellenére nem keres többet napi 25 dollárnál, mégis mindig bőven akad vállalkozó.

Különös jelenségek, különös foglalkozások

Különös jelenség, hogy Amerikában a nőnek sokkal magasabbrendű helyzete van, mint a férfinak. Amerikában a nő gondolkozik. A férfi egész nap üzlet után szaladgál, csak a nő ér rá képezni magát, művelődni, gondolkozni. *A nő szava kétszer annyit nyom a latba, mint a férfié.*

Egész sereg hirdetés kezdődik így: — *A woman said it...* (Egy asszony mondja... Vagy így: *Egy nő tanácsolja*. Mert, amit nő mond, az igaz, amit egy nő tanácsol, azt meglehet fogadni.)

Túlzott Amerikában a higiénia is, mert túlzott a félelem a bacillusoktól. Mindent agyon fertőtlenítenek. Mindennek higiénikus csomagolása van. Ha valaki egy étteremben földre ejti asztalkendőjét, meg nem engedik, hogy fölemelje. Ha mégis megtenné, a boy odaugrik és erőszakkal kitépi a kezéből.

Ezt a félelmet gyakran felhasználják, hogy a konkurenciát tönkretegyék. Egy gyárost például azzal kergettek csődbe, hogy elterjesztették róla, hogy a vállalatában leprásokat alkalmaz.

Az ilyen hírterjesztés külön foglalkozási ág Amerikában, amelyet akár reklámra, akár a versenytárs tönkretételére egykép felhasználnak. A metron két csinos lány elkezd beszélgetni, hogy egy áruházban igen olcsón, mondjuk fél dollárért remek kalapot lehet

kapni. Lehet, hogy a két lány ilyen hírterjesztő vállalatnak megbízottja. Eladhatatlan áruaktárokat sikerült már így kiárusítani. Egy társaság milliókat vesztett, mert elterjesztették róla, hogy a hitleristák szubvencionálják. Politikai harcokban is használják ezt a szervezett híresztelést. Például 1928-ban egyszerre az a hír terjedt el Hooverról, hogy ereiben néger vér folyik.

Másik különleges amerikai intézmény és keresetforrás a *sztrájkőrök szervezete*. Ezek bizonyos összegért elvállalják, hogy lehetlenné teszik a sztrájkokat s rendszerint olcsóbban dolgoznak, mint amennyibe a gyárosnak a béremelés kerülne.

De leglöpikusabb eset az *egyetemi hallgatók vásárlása*. Ez is a sajátjágos viszonyokkal függ össze. Amerikában óriási a tanulni vágyás. Természetes tehát, ha valamelyik vidék fiára rámosolyog a szerencse, mindjárt egyetem alapít szülővárosának. Így aztán nagyon sok az egyetem, kevés a diák. Vannak egyetemek, amelyek a diákok létszáma kisebb, mint a tanároké. *Az ilyen egyetemek ügynököket küldenek ki, akik valósággal egymás orra elől halásszák el, ráigérve egymásra, a diákokat*. Az ígért prémiumot persze csak a második szemeszter végén fizetik ki, különben a diák más egyetemre menne és ott is prémiumot venne fel. Elképzelhető, hogy a *vizsgák sem túlságosan nehezek itt, nehogy elriásszák a diákokat*.

Ez Amerika és De Meüs könyve a mulatságos és furcsa eseteknek még százait sorolja fel.

Nincs mit csodálkozni rajta, hogy a szerzőt könyvének megjelenése után valósággal megrohanták a riporterek, hogy hitelesen hallják meg tőle, amit könyvében elmondott. De Meüs azután még újabb mulatságos történetekkel szolgált nekik. Legjellemzőbb és legmulatságosabb ezek közt az alábbi:

Kisbabák halálba hajszolnak egy farkast

— A newyorki állatkertben — mondotta Adrian de Meüs — volt egy egyszerű farkas. A közönség kedvence volt. Becézték. Különösen a gyermekek kedvelték. Elhalmozták mindenféle jóval. Finom falatokat vittek neki, úgyhogy a farkas egészen megszokódott.

De nemsokára megjelent a Három kis malac című film és a gyermekek látták Walt Disney gonosz vén farkasát. Valósággal rohantak az állatkertbe és semmi kétségük nem volt, hogy ez a farkas a filmen szereplő gonosz vén farkas. Megosztomolták a farkas ketrecét. Szidalmazták, fenyegették, számon kérték tőle a három kis malacot. Nem kapott már egyetlen jó falatot se, csak mérges kiállítások, megvető tekintetek, szidalmak röpöködtek feléje. Mindennap újra meg újra megisméltődött ez a jelenet. A szegény állatot egészen megzavarta. Komor lett és hat héten belül elpusztult. — az állatorvos megállapítása szerint idegsokk ölte meg.

Európai embernek bizony nehéz megérteni Amerikát. Még nehezebb beletalálni magát az ottani életbe.

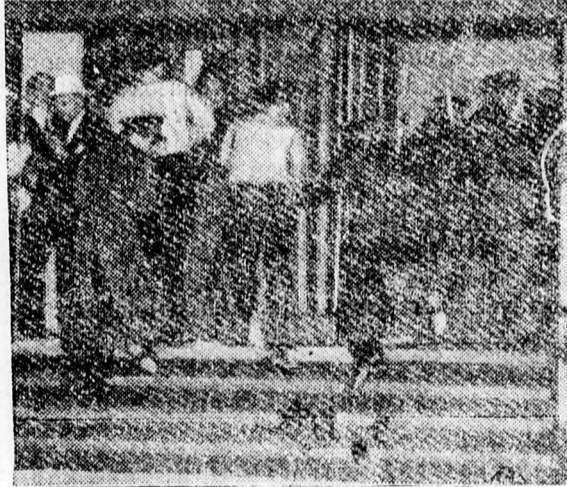
KALLAY MIKLÓS.

PÁLYAZATI HIRDETÉS.

Tisztán kántori állásra pályázatot hirdet az Iliusa-i római katolikus egyházközség. Javadalmazása: 4 hold szántóföld, lakás melléképülettel és kerttel, 10 m. tűzifa, körülbelül 1 hold szőlő lázával és stóla. Pályázni lehet 1938. aug. 20-ig.

Parochia Rom. Cat.
Iliusa, jud. Sălaj.

A lefényképezett halálugrás

Newyorkból jelentik: Szokatlan körülmények között vetett véget életének egy fiatal amerikai, a 26 éves John Ward. A fiatalember egyik newyorki szálloda hetedik emeletén bérelt szobát, majd öngyilkossági szándékból kímásztott az ablakpárkányra, úgy látszik azonban, hogy nem volt ereje mindjárt leugrani, mert 11 óra hosszat állt ég és föld között: az ablakpárkányon, ahonnan a különös látványra összesereglenek sem szép szóval, sem erőszakkal nem sikerült eltávolítani. Végül is a tűzoltókat hívták ki, akik mentőponyva kifékezésével akarták az öngyilkosságot megelőzni a szerencsétlen fiatal ember azonban mielőtt ez megtörtént volna leugrott és halálra zúta magát. Egy ügyes fotóriporternek sikerült ezt a halálugrást megörökíteni.

Kutya-macska háború a bíróságon

*

Mégsem szép egyes elvetemült kutyáktól, hogy annyira haragúsznak a macskára. Mi megértő lelkek vagyunk és nem követelünk olyat, hogyha valahol összetalálkoznak, akkor kenetteljes civikpuszival egymás nyakába boruljanak, hiszen ez esetben a kutya nem volna kutya s a macska nem volna macska. Azért az ellenszenvnek is van határa s a civilizált Európában a legkevésbé, amit elvárhatunk egy művelt kutyától, hogy rögtön a találkozás első pillanatában, minden különösebb ok nélkül ne ugorjon neki a macskának.

Ez történt ugyanis a múlt héten, itt a szomszédban, a harmadik emeleten, az özeveg mérnökne kutyájával és az özeveg bankigazgatóné macskájával. A foxi, csak úgy mivnir, dírnir, rárontott a folyosón a cirmosra, a cirmos pedig szorult helyzetében először felmenekült a padlásra s midőn ott a foxi utólérté, megfordult, egyet köpött — így: ffff! — és bele a körmeivel a kutya pofájába...

És megtörtént a tragédia...

Kijött az egyik szemé szegény foxinak...

Nosza erre az özeveg mérnökne! Ugy véresen, ahogy volt, a kutyát ölbe kapta s futott vele az előjáróságra. A hatósági állatorvoshoz...

— Láttelelet kérekl!... — így.

És addig erőszakoskodott, addig lármázott s zokogott, amíg a hatósági állatorvos megadta magát a sorsának és kiállította a láttelelet.

— Olyan pört akasztok a nyakába a bankigazgatónének, hogy arról kódul!... — búcsúzott el az özeveg mérnökne s vonult haza a fél szemére vak foxijával.

Nos aztán, pár nap múlva a foxi jobban lett, egy óvatlan pillanatban valahogy kiszabadult a folyosóra és neki a macskának! Fergeteges méreggel...

Igy hangzott:

— Krixi!...

Tudniillik a macskát rögvest utólérté s a farkát — leharapta...

Nosza erre az özeveg bankigazgatóné! A macskát ölbe kapta s robogott vele az előjáróságra. Láttelelet. És mert a hatósági állatorvos egyfelől nem állhatja az asszonyi könynyeket, másfelől meg roppantul kedélyes ember, hát neki is kiállította a láttelelet...

— Olyan pört akasztok a nyakába a mérnökne, hogy arról kódul!... — fordult ki az ajtón az özeveg bankigazgatóné a farkatlan cicával s ment egyenesen az ügyvédhez...

Jelenleg a per folyik...

S minthogy folyamatban lévő peres ügyekbe belszólni nem szokásunk, mindössze arra szorítkozunk, hogy az alábbi híres anekdotát ajánljuk tisztelettel a hadakozó felek figyelmébe.

Egyszer egy pástorember begyalogolt a városba a kutyáival. Két nagymarha komondorral.

Megy az utcán, megy csendesén, egyszerűen csak a háta megett elkezdnek a népek kiabálni:

— Bácsil! Gyün a sintér! Vigyázzik a kutyáival!...

Mire csak annyit mond szobornyugalomnal a pástorember:

— Ha kutya, hát vigyázzik magára!...

Negyven-ötven lépéssel utóbb egyszerűen megint elkezdnek a háta megett a népek kiabálni:

— Bácsil! Vigyázzik! A kutyák megeszik a sintér!...

Mire úgy foghegyről csak annyit mond a pástorember:

— Ha sintér, hát vigyázzik magára!...

Nos ez az...

Mert attól félünk, hogy majd a bíróság is erre az álláspontra helyezkedik a félszemű kutya és a farkatlan cicá perében...

(—)

Titeanu alminiszter az autósport nagyarányu fellendítését igerte Brasovban

Braşovban vasárnap folyt le a város nagydíjáért az évenként megrendezésre kerülő nemzetközi autó- és motorkerékpár verseny. A nagyszabású versenynek Titeanu Eugen sajtó- és

Eugen Titeanu.

propagandaügyi alminiszter, valamint a Román Királyi Autóklub voltak a védnökei. A verseny lezajlása után a Transilvânia teremben ünnepélyes külsőségek között adták át a győzteseknek az értékes díjakat. Ebből az alkalomból Titeanu Eugen nagyszabású beszédet mondott.

— Uraim — mondotta Titeanu alminiszter — a nagyszerű angol szokás szerint arra emelem poharamat, aki mindannyiunk boldogulására kezében tartja ez ország sorsát, és azt kiáltom: — Eljen a király! minden hazafiai célt szolgáló kezdeményezés nagy támogatója és a román sport nagy pártfogója.

— Nem azért vagyok itt, hogy hivatalos vagy protokolláris kötelezettségemnek tegyek eleget hanem mint a román sport őszinte és lelkes bamulója jöttem ide, hogy személyesen győződjem meg a braşovi városépítőik csodálatos munkateljesítményéről s mindarról a szépről, amit kinevezésük óta rövid idő alatt keresztül vittek.

— Kötelességemnek tartom ez alkalommal üdvözölni Nanu ezredes urat, Braşov város polgármesterét, aki teljes mértékben átérzi a nemzeti propaganda szolgálatába állított sport fontosságát.

— Az ezredes urnak az az ígérete, hogy megkísérli a nemzetközi autóversenyek sorába egy braşovi rally beiktatását, minden dicsőretet megérdemel annál is inkább, mert a verseny nemzetközi jellege az autó sport-összes külföldi híveit Braşov festői tájaira fogja vonzani.

— A „Nemzeti Turista Hivatal” Vintila Paraschivescu ügyvéd-elnök személyében átérzte a kezdeményezés hasznosságát és a versenydíjakhoz egy „challenge perpetuu” kupát adományozott. A Turista Hivatal támogatása a jövőben még fokozottabb lesz, miután ez alkalommal a verseny szervezői teljes komolysággal tették tnuibizonyságot.

— Az utszakaszokon uralkodó példás rend, az eredmények lemérésénél használt technikai eszközök modernsége, valamint a versenyzők nagyszerű alkalmazkodása, mind a rendezőbizottság tehetségét dicséri s a bizottság teljes elismerést érdemel. Egyetlen hiányossága volt a nagy versenynek és pedig az, hogy hiányzott egy olyan gép, mely lemérte volna a rendelkezésünkre álló emberanyag képességeit. Vezetőink képességei és elánja — melyről a mai rally során oly kitűnő tanubizonyságot tettek — a gépek silány minősége miatt csökkent. Hivatali minőségemben teljes támogatásomról biztosítom önöket s megígérem, hogy igyekezni fogok a román automobilizmus régi követelményeinek eleget tenni, azaz egy nemzeti autógarázst létesíteni, melyben urvezetőink képességeinek megfelelő autók álljanak rendelkezésükre.

— A minden téren való támogatás és az állami vámkedvezmény hozzá fog járulni az ország szempontjából oly fontos autó-park létesítéséhez.

Runciman lord munkába vette a cseh és a német javaslatokat

Kedd este Hodzsa lakomát adott a lord és felesége tiszteletére

Prágából jelentik: Runciman lord kedden nagy tevékenységet folytatott. Miután munkatársaival alaposan áttanulmányozta a cseh kormány javaslatait, ebéd után felkereste Hodzsa miniszterelnököt, akivel a cseh kormány és az angol küldöttség együttműködésének további módzatait beszéltek meg. Megbeszélték ezenkívül a nemzetiségi ügyben való tárgyalási alapelveket is.

Délután 5 órakor Runciman lordot a szudéta-németek küldöttsége kereste fel. Ezen a tárgyaláson a szudéta-németek emlékiratáról volt szó.

Kedden este Hodzsa miniszterelnök Runciman lord és felesége tiszteletére ebédet adott, melyen a cseh kormány több tagja is megjelent feleségével.

A POLITIKAI MINISZTEREK ÉRTEKEZLETE. A RÉGI OSZTRÁK NEMZETISÉGI JOG DICSÉRETE.

Prágából jelentik: A politikai miniszterek kedden értekezletet tartottak, melyen a nemzetiségi kérdéssel foglalkoztak. Szerdán Runciman lord a szudéta-németek országgyűlési képviselőit fogadta, akikkel a nemzetiségi javaslatok jogelvi alapjairól folytatott megbeszélés-

léseket. E megbeszélések során a régi ausztriai nemzetiségi jogrendszer is szóba került, hogy ez a multbeli rendezés határozottabb jogot adott, mint amilyent a mai kormányjavaslatok terveznek.

NÉGY KÉS-SZURÁST KAPOTT EGY SZUDÉTA-NÉMET KÉPVISELŐ.

Prágából jelentik: Csak kedden, késő este jutott köztudomásra egy rendőrségi jelentés alapján, hogy a hostani kerületben levő Sirb községben csehek megtámadták hétfőn éjszaka Wiesner József szudéta-német képviselőt. A támadók négy kés-szurást ejtettek a német képviselőn. Egy Bogner nevű németet, aki a megtámadott képviselő segítségére sietett, ökölvassal leütötték.

Legújabb könyvek:

Tóth Tihamér: Üdvözlégny Oltáriszentség . 223 lei
Gerely Jclán: Ha tudnád 90 „
Schmidt: A megváltás szolgál 162 „
Poppe: Eucharisztikus nevelés módszerei 44 „

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.
Külföldön: Egész évre 90 P., félévre 45 P., negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepnap 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Cluj szerkesztő: **Dr. Sulyok István**

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti-i időjárás-kutató intézet jelentése szerint várható időjárás: Mérsékelt szél, helyenként záporos, zivatar, a hőmérséklet nem változik lényegesen.

ZABLÁR JÓZSEF FŐSPERES HALÁLA. Timisoara. Saját tud. Sanpetri-german községben Zablár József nyugalmazott plébános, volt felsőtímisi főesperes, hetvenhét éves korában elhunyt. Zablár főesperes Lugojról származott. Ötvennégy évvel ezelőtt szentelték pappá és Recason kezdte meg működését. Egyideig a krassován és bolgár községekben tevékenykedett mint káplán, plébános-adminisztrátor volt Carasován, Vingán és Bulgaruson, majd plébános volt a ma Jugoszláviához tartozó Tarcsón. 1908-ban Sanpetru-german községbe került, ahol huszonkilenc esztendőn át működött. 1926-ban főesperes, 1932-ben szentszéki tanácsos lett. A múlt évben nyugalomba vonult. A közszeretben álló plébános földi maradványait kedden helyezték örök nyugalomra, a lakosság általános részvétele mellett. A gyászszertartást Eisele József plébános végezte.

Egy évi fogházra ítélték egy satumarei jegyzőt. Saját tud. A batarci községben egy váratlan hivatalvizsgálat során súlyos visszaéléseket fedeztek fel. A szabálytalanságok elkövetésével Gavrilas Aurél jegyzőt vádolták. Az ügygel kedden foglalkozott a törvényszék szüneti tanácsa. A vádlott tisztviselő azzal védekezett, hogy a törvényes formák be nem tartásával alkalmazott irnok, amely miatt az eljárás megindult ellene, már hivatalba lépésekor a község szolgálatában állott. Ezért semmi sem terhelheti a lelkiismeretét. A bíróság a védekezést nem fogadta el és a jegyzőt egy évi fogházra ítélte. A büntetés végrehajtását azonban három évi próbaidőre felfüggesztették.

ÜDÜLÉSI LEHETŐSÉGET NYUJT A MUNKAKAMARA A MUNKÁSOKNAK. Timisoara. Saját tud. A munkügyi minisztérium kezdeményezésére a munkakara legközelebb kirándulást rendez munkások és alkalmazottak részére, hogy nekik üdülési lehetőséget nyújtson. A kirándulás a Fekete tenger mellé-kére tervezik. Timisoaráról husz munkás, tíz tisztviselő és tíz kisiparos, Resitáról pedig százhetven munkás, husz magánalkalmazott és tíz iparos vesz részt a társasutazáson.

Négy embert sujtott agyon a villám két megyében. Bucuresti. Saját tud. Az elmúlt nap Dombavita és Ramnicul Sarat megyék felett hatalmas vihar vonult végig. A villám mindkét megyében két-két embert halálra sujtott.

Egy öt éves gyermek szerencsétlensége. Satumare. Saját tud. Nichita Ioan porumbesti adófőnök kerékpárjával elgázolta az út porában játszadozó Locker Sándor öt éves kisfiút. Az adófőnök anélkül, hogy az eszméletlen gyermeken segített volna, felült kerékpárjára és utját tovább folytatta. A kisfiút kórházba szállították, ahol megállapították, hogy mindkét lába eltört és belső zuzódásokat is szenvedett. Az adófőnök ellen megindult a bünvádi eljárás.

Temetések Oradeán. Dr. Szöke Ferencné szül. spinusi Kovács Ilonka hósezas szenvedés után meghalt. Temetése csütörtökön 5 órakor lesz a Bratianu-u. 59. sz. háztól. — Özv. Pala Antalné szül. Dankó Judit 70 éves korában meghalt. Temetése tegnap délután volt. Erdélyi „Concordia”.

SULYOSAN MEGBETEGEDETT A BUCURESTI MAGYAR KÖVET. Bucuresti. Saját tud. Bárdossy László bucaresti magyar követ súlyosan megbetegedett. A magyar követ rosszullését gyomormérgezés okozta.

Leégett a „Santinelă” lap nyomdája. Bucuresti. Saját tud. A focsani Santinela lap nyomdájában tűz keletkezett. A nyomda és szerkesztőség egy része leégett. A kár félmillió lei.

RÓMAI KORBÓL SZÁRMAZÓ ÉKSZEREKET ÉS ÉRMEKET TALÁLTAK SILISTRA ÉS CONSTANTA KÖZÖTT AZ UTEPÍTŐ MUNKÁSOK. Bucuresti. Saját tud. A Silistra-Constanta közötti autópálya munkások óriási értékű ékszereket, valamint arany és ezüst pénzeket találtak. Az autótudvalevően azon a vonalon készül, amely a jelenlegi Dobrogea régi területét kötötte össze az egykori római birodalommal. Az ékszerek és pénzdarabok tehát a hatóság feltevése szerint ebből az időből származnak. A nagy értékű leletet a munkások nem szolgáltaták be, hanem maguk között osztották fel, majd eladták a közeli városban. A hatóság most igyekszik megállapítani, hogy kik voltak azok a kereskedők, akik a talált tárgyakat megvásárolták.

KÉTSZÁZ ÁLLAMI ORVOSI HELY VAN ÜRESEDÉSBEN. Bucuresti. Saját tud. A legutóbbi kimutatás során megállapítást nyert, hogy az országban 200 állami orvosi hely van üresedésben.

Zürichi zárlat: Párizs 11.91 háromnegyed London 21.32, Newyork 437, Brüsszel 73.95, Milánó 22.97 fél, Amszterdam 238.17 fél, Berlin 175.10, Prága 15.08, Varsó 82.25, Belgrád 10, Bucuresti 325.

ISKOLÁZATLAN IPAROSTANULÓK IS SZERZŐDTEHETŐK 1941-IG. Cluj. Saját tud. A munkügyi minisztérium rendeletet adott ki, amely enyhíti az 1936 április 30-án megjelent és az ipari előkészítésre, valamint a mesterség gyakorlására vonatkozó törvény 19-ik szakaszát. Az említett szakasz legalább négy elemi iskolai végzettséghez kötötte a tanuló szegődését. A jelenlegi miniszteri rendelet pedig megengedi a munkügyi felügyelőségeknek, hogy a törvény megjelenésétől számított öt évig, tehát 1941 április 30-ig felmentést adhassanak az iskolai kötelezettség alól. Ez úgy értendő, hogy a fenti határidőig azok az iparostanulók is szerződtehetők, akik nem jártak iskolába és egyetlen elemi osztályt sem végeztek.

Agyonütött a villám egy gazdálkodót. Satumare. Saját tud. A bányavidéki Tauti de sus község határában halálos áldozatot követelt a tegnapi délutáni vihar. Mociran Ioan gazdálkodó a szakadó eső elől a mezőn az egyik fa alá menekült. A villám becsapott a fába és a szerencsétlen embert halálra sujtotta. Szénnéget holttestét az esti órákban a keresésére indult gyermekek találták meg.

Schlimbach kapitány, az ismert sportvitorlázó ismét nekivág az óceánnak új vitorlásával — egyedül. Utjának célja Trinidad szigete, amely tudvalevőleg Közép-Amerika partjai közepében fekszik.

Feljegyzések

Dr. Oberding József György nemcsak felkészült munkása szövetkezeti vezetőségünknek, hanem szorgalmas is: felkészültségét sűrűn használja fel arra, hogy szövetkezeti irodalmunkat szorgalmas munkával gyarapítsa. E munkának legújabb jele az a két íves tanulmány, melyben szövetkezeti mozgalmunkat és fejlődési irányát az egész magyar kultúrközösség előtt ismerteti.

Ez az összefoglalás azonban hasznos munkát végez el idehaza is, mert pontos, áttekinthető és világos. Jó szolgálatakat tehet azoknak, kik az élet mindennapos jelenségeit a sajtóban szövetkezeti szemmel nézik és ebből a szempontból próbálják megvilágítani a népi problémákat, amikhez minduntalan adatokra van szükségük.

Sajnos azonban, hogy az itteni magyar sajtóban ez a szemzőg nem nagyon érvényesül. Éppen azért kissé elnézőnek találjuk a dolgozatnak azt a megállapítását, hogy „a napilapok is egyre nagyobb figyelmet szentelnek a szövetkezeti kérdésnek.” Melyik napilap a Magyar Lapok-on kívül? Mi lap-társainkban csak rövid szövetkezeti híreket, hébe-hóba elméleti szövetkezeti cikkeket szokunk látni. Nem igen látunk azonban oly vezércikket, vagy következetes sajtópropagandát, mely magyar köztudatát igyekeznék tenni azt, hogy „a transzylván gyarságnak a korábbi liberális gazdaságpolitikai elveitől el kell fordulnia és a szűk lehetőségek közé szorított gazdasági életét a nemzeti gazdasági erők minél szorosabb összefogására kell alapoznia”. — ahogyan azt Oberding munkájának 30. oldalán igen világosan és helyesen megfogalmazta. Amit a sajtóban naponta tapasztalunk, az éppen az ellenkezője ennek s mi a sajtónak e merkantil szellemű passzivitásában látjuk a legnagyobb akadályok egyikét, ami utjában áll annak, hogy szövetkezeti mozgalmunk mélyenjáró és mindenkit elérő nemzeti mozgalommá szélesedhessen.

A kitűnő dolgozatnak egyébként ez az elnéző optimizmusa az egyetlen komoly hibája, amit azonban talán ment a szeretet, mellyel a szerző a szövetkezeti mozgalom szép eredményeit nézi. Ha szigorubbán bírálná el ezeket a belső nehézségeket, melyek nemcsak a sajtó tulnyomóan nagy részének magatartásában jelentkeznek, meg kellene állapítania, hogy ezek az eredmények még szebbek és általánosabbak lehetnének. Nera a szövetkezeti vezetők lelkesedésén és fáradságán mult ez, hanem azon a „liberális” falon, mit sajtó s az általa táplált közhangulat, a merkantil szellemű bankok pénzügyi-kája s egyéb tünetek a szövetkezetek és a magyar nagyközönség közé emeltek: különös, de a szabadságot hirdető transzylván liberalizmus egyre több ilyen kínai falat épít magyar intézmények, társadalmi csoportok és egyes emberek, olykor régi jóbarátok közé.

A szövetkezeti mozgalom népi kibontakozásának ezek éppen olyan nagy akadályai az egyik oldalon, mint a törvényes nehézségek a másikon: érdemes és időszerű lett volna ezekkel is megismertetni a nagy magyar közönséget. (SKIN).

Vasárnap közgyűlést tart a cluj-i róm. kat. egyházközség. A Szent Mihályról nevezett róm. kat. Egyházközség f. évi augusztus hó 14-én, vasárnap d. e. 11 órakor az egyházközség tanács-termében, P. Unirii 14. közgyűlést tart. A közgyűlés tárgya: Plébános választás. A névre szóló meghívót, mely egyúttal igazoló jegyül szolgál, a képviselőtestület tagjai, ha a posta útján nem kaphák kézhez, augusztus 14. d. e. 10 óráig az egyházközség gazdasági hivatalában átvehetik. A közgyűlésre a képviselőtestület tagjait tisztelettel meghívja. Az elnökség.

Öt vízbeümlés egy nap alatt. Bucuresti. Saját tud. A szabadosan való fürdőzésnek Constanta környékén az elmúlt 24 órában öt áldozata volt. Két ember a tengerbe fullt, míg három gyermek, — valamennyien 3 évesek — a Dunába vesztett.

LEGUJABB

Minisztertanácsi ülést tartott a kormány

Dobrudzsa vízhiányán hét és félmillió befektetéssel segítenek. Jövő évre 186 kilométer országúttal lesznek készen

Bucuresti. Saját tud. A patriarchatus épületében a kormány minisztertanácsra gyűlt össze. Ez alkalommal Jonescu Sisesti földművelésügyi miniszter a dobrogeai vidékek vízhiányán való segítés módjairól tett előterjesztést. Evégett a vízhiányban szenvedő községekben autó-ciszternákat kell körüljárni.

Reámutatott Jonescu Sisesti földművelésügyi miniszter arra is, hogy a víz zavartalan eljuttatása érdekében szükséges a dobrogeai megyék egyes utvonalaival megjavíttatni. Végül javasolta, hogy ahol lehet, furjanak ártézi kutakat, ez azonban — a mészköves talajra való tekintettel — számos helyen súlyos nehézségbe ütközik. A minisztertanács az előterjesztés meghallgatása után a földművelésügyi miniszter javaslatának helyt adott, hét és félmillió leit szavazott meg a kérdéses célkitűzések megvalósítása érdekében.

Marinescu közegészségügyi miniszter a basarabiai lakosság vízhiányát tette szóvá.

Armand Calinescu belügyminiszter közölte, hogy az idegen tőkével dolgozó vállalatok hajlandók hozzájárulni a vízszolgáltatás költségeihez s egyszersmint javasolta, hogy a jövőben csak azoknak a játékkaszinóknak adjanak koncessziót a tengerpart környékén, akik hajlandók szintén hozzájárulni a vízellátás fedezésének kiadásaihoz.

Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter bejelentette, hogy az utépítési munkálatok a legnagyobb lendülettel haladnak előre s a jövő év végére 186 kilométer országút kiépítésével lesznek készen. Közölte továbbá a közlekedésügyi miniszter, hogy az új utak mellett a régi utak egyrészt is újja kell építeni, mert ezeknek csak két centiméteres az alaprétege, ami nem bírja meg a járműveket.

Északi minisztertanács Tokióban

Ujabb engedmények felajánlására utasították a moszkvai japán nagykövetet. Egyúttal a vezérkar is határozott a mandzsuri védekezésről

Tokióból jelentik: Szerdára virradó éjszaka a kormány rendkívüli minisztertanácsra ült össze. Ez alkalommal kizárólag csak a mandzsuri helyzettel és az orosz-japán viszony alakulásával foglalkoztak. Beavatott körök szerint az orosz-japán viszonyra vonatkozólag a minisztertanács újabb sürgős diplomáciai előírásokat dolgozott ki és ezeket azonnal megküldték Sigemitsu moszkvai japán nagykövetnek. Sigemitsu az újabb japán javaslatokat valószínűleg még ezen a héten a szovjet külügyi népbiztossága elé terjeszti. Az új javaslatok lényege az, hogy Japán hajlandó lényeges engedményeket tenni az oroszok javára abban az esetben, ha az oroszok beleegyeznek abba, hogy a japánok és mandzsuk bevonásával vegyes bizottságot küldjenek ki a határvonások eszközésére.

Japán körökben azonban számítanak arra is, hogy esetleg ez az újabb békelépés sem hozza meg a kellő eredményt, ezért katonailag is igyekeznek felkészülni. Szerdára virradó éjszaka

a rendkívüli minisztertanács után ita-

gaki hadügyminiszter elnöklése alatt tanácskozássra ülték össze a vezérkar magasabb rangú tisztjei. Ezen a tanácskozáson megbeszélték azokat a sürgős katonai teendőket, melyeket a csang-feng hadsereg biztonságára tenni kell.

A katonai megbeszélések annál is indokoltabbak voltak, mert az oroszok tovább folytatják támadásaikat. Szerda reggel az orosz tüzérség bombázás alá vette Csang-feng határfalut és azt teljesen lángborította.

Ugy látszik, a tüzérégi tevékenység az orosz gyalogság újabb támadását készíti elő.

Japán lapok arról is jelentéseket hoznak, hogy az orosz támadások mindegyre nagyobb támadási területet igyekeznek felölelni. Szerdán reggel Csang-Ku-Fengtől keletre és délkeletre is nagyszámu orosz gyalogság és lovas-ság vonult fel és szintén támadásra készülődik.

Runciman időelőtti látogatása Hodzsa miniszterelnöknél

A szudéta-német vidékeken támadt összetűzések zavarólag hatnak a hiegyezettető tárgyalásokra. A baloldali pártok buktatni akarják Hodzsát

Prágából jelentik: Mint lapunk más helyén már megírtuk, lord Runciman már kedden felkereste Hodzsa miniszterelnököt, akivel a nemzetiségi kérdésben hosszabban tárgyalt. Ez az esemény nagy feltűnést keltett cseh politikai körökben, mert az eredeti terv szerint úgy volt, hogy Runciman csak szerdán teszi első látogatását Hodzsánál.

Beavatoitak úgy tudják, hogy a lord időelőtti látogatására azok az újabb incidensek szolgáltak okot, melyek a szudéta-német vidéken az utóbbi napokban történtek és amelyek ismét erősen kiéleztek a csehek és németek közötti viszonyt.

Hodzsa egyébként egyre nehezebb helyzetbe kerül a baloldali pártok megismétlődő támadásai miatt. Most már nemcsak az ellenzék, ha-

nem a kormánykoalíció baloldali pártjai is megindították támadásukat Hodzsa ellen. A miniszterelnök ellen azt hozzák fel vádult, hogy egyre több engedményt nyújt a nemzetiségi kérdésben és miatta jutott az ország abba a helyzetbe, hogy a külföldi szakértők munkáját igénybe kellett vennie.

Egyes körökben már számolnak Hodzsa közeli bukásával is, akinek utódául Matyetr házelnököt emlegetik.

A baloldali sajtó támadásaiban főképp a nemzetiségi kérdések külpolitikai vonatkozásait élezi ki. Egyöntetűen azt hangsúlyozzák, hogy egyetlen milliméternyire sem szabad eltávolodni a francia-orosz barátsági vonalól

Éppen azért nem látja szívesen a baloldal Hodzsa ténykedését, mert úgy találják, hogy mióta kezébe vette a nemzetiségi ügyek irányítását, azóta nagy befolyásra tett szert a külpolitika irányításában is. Már pedig Hodzsát nem tartják eléggé intranzigensnek az orosz-francia kapcsolatok tekintetében.

A baloldali pártok nemzetiségi téren is azt követelik, hogy minimumra kell csökkenteni a nemzetiségeknek adandó engedményeket.

Ugy vélik, hogy az esetleges messzemenő engedményekkel nem a szudéta-németeknek, hanem magának Németországnak tennének szolgálatot.

Más számottevő körökben viszont úgy látják, hogy a Hodzsa elleni támadások feltűnően egybeesnek Runciman lord és Hodzsa miniszterelnök találkozásának és tárgyalásainak időpontjával. Ebből ezek a körök arra következtetnek, hogy a támadásokat határozott céllal rendezik meg. Valószínűleg így akarják befolyásolni Runciman lord tárgyalásainak eredményét.

A LONDONI TŐZSDE NYUGTALANNA LETT

Londonból jelentik: Chamberlain váratlan hazautazása, amely hivatalos körök szerint teljesen véletlenül esett egybe Daladier francia miniszterelnök Párizsba való, meglepetésszerű visszatérésevel, a londoni Cityben is éreztette hatását. A tőzsdét újabb nyugtalanisági hullám öntötte el és megindult a hajsza az arany és dollár után.

Árcikidatások

Adás-vétel

Fürdőkád
jókarban levő eladó, rövid zongora bérbeadó. Oradea, Str. Bratianu 45.

Eladó
jó állapotban levő varrógép, Oradea, Bul. Bucureștilor No. 9.

Szentképek
minden nagyságban kerettel és anélkül is kaphatók. Frenzel. Oradea, Str. Vlahuta No. 44.

Bélyegek
nagyobb gyűjteménydarabonként is olcsón kaphatók. Oradea, Str. Moldova 20. emelet, balra, délelőtt 9-10, délután 3-5.

Eladó
modern új magánház, 2 szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba, kamra. Oradea, Str. Clemencau No. 18.

Eladó egy filodrendon, egy fikusz és egy pár harzi kanári. Str. Consanziana 22.

Egy
teljesen új rummi (rómi) eladó, Oradea. Vanke, Str. Sztaroveszky 7.

Alkalmazás

Teljesen
független r. kath. válásu, teljesen szolid jobb nő, a háztartás vezetésében önálló szerevény feltételek mellett gazdaszennyi állást keres. Cim: Ádám János, Timișoara. Mehaba, Bulevardul Cetatii 17. sz.

Okleveles tanítónő
háztartónői állást keres szept. 1-re. Cim a kiadóban.

száll a Szent László-nyomda Rt. körtorgőgépén Oradea, Str. Regela Caxo II. No. 5.

Lakás

Kiadó
utcai 2 szoba, előszoba, konyha, mellékhelyiséggel, Oradea, Str. Bratianu no. 52.

Kiadó
1 kettő és egyszobás utcai lakás mellékhelyiséggel november 1-től. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Kiadó
szeptember 1-jére 2 szobás és mellékhelyiségekkel álló udvari lakás, Oradea, Str. Tichindeal 18-a.

Különbejárati
üres szoba szeptember 1-től esetleg azonnalra kiadó. Oradea, Strada 2. sz. Erdeklődni Str. Stramba 1-a.

Kiadó
egy szoba, konyha, élezkamara és ugyanott egy szoba butorozva, vagy anélkül azonnalra Oradea, Str. Eroul Necunescu 23. szám.

Különféle

Szabadalom
Szereltessük át régi rendszerű cserépkályháinkat Besenyei-féle légszűrőrendszerre, mellyel 40-50 százalékkal tüzelőanyagot takaríthatunk meg. Besenyei István kályhás, Oradea, Str. Roșiorilor 15-a.

Egy szoba,
előszoba, konyhás lakás szept. 1-re kiadó. Str. Take Ionescu 9.

PUHA ÓLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t., Oradea, Str. Regela Carol II. No. 5.